

Shared grien space: samen zorgen voor groene ruimte

Het begrip 'shared space' is een steeds bekender wordend fenomeen in de verkeerskunde, maar fiets daar het Friese woordje 'grien' tussendoor en de term gaat ook op voor meer natuurlijke gebieden: Shared grien space. Gerwine Wuring, vrijwilligster bij de Friese Milieu Federatie (fmf), bezocht onlangs een aantal plekken waar hier sprake van is en zag daarbij verschillen én overeenkomsten.

KIMSWERD Maar waar hebben we het dan over? „Gedeelde groene ruimte”, vertaalt Gerwine het begrip voor de zekerheid. Met name in krimpgebieden ontstaan veel braakliggende kavels of stukken grond waar verder weinig naar omgekeken wordt. Huisen die niet meer gebouwd worden of een kaatsveld dat niet langer gebruikt wordt. Om hier een nieuwe, groene invulling aan te geven - en zo de leefbaarheid te vergroten - zoeken bewoners steeds vaker de samenwerking met grondeigenaren en gemeenten zoals bijvoorbeeld met de dorpsparkjes van Tzum en Minnertsga is gebeurd. Een sterke overeenkomst is dan ook dat rond elk initiatief een lokale werkgroep is opgericht waardoor vanuit de mienskip plannen worden gemaakt en gerealiseerd. De nuance zit 'm in de uitvoering. Gerwine noemt het 'ruilverkavelingsbosje' bij Kimswerd als voorbeeld. „Dat was een verwaarloosd bos dat met de inzet van dorpingen helemaal is opgeknapt en aantrekkelijk gemaakt voor het dorp. Met een heus preeel-

tje, robuust bosmeubilair, fruitbomen en een uitkijkuheuvel en zowaar een kabouterbosje.” De aanleiding daarvoor leidt terug naar een aantal jaren geleden, wanneer een stel populieren gerooid moet worden. Dorpsbelang wilde graag meedenken over de vernieuwing van het bos, zodat het voor de dorpingen toegankelijker zou worden. Door deze opzet ontstond een door Kimswerd gedragen resultaat. De resultaten worden na een half decennium steeds zichtbaarder. Het onderhoud wordt gedaan door dorpsgenoten in

samenwerking met Natuurmonumenten, de eigenaar van de grond. Het Kimster Bosk is één van de drie projecten - de overige twee zijn in Tzum en Minnertsga - die onder de noemer 'Shared grien space' vijf jaar geleden subsidie ontvingen vanuit onder meer het Waddenfonds. De gelden zijn destijds aangevraagd door Landschapsbeheer Friesland samen met de fmf. Ook zijn soortgelijke initiatieven in Hemelum in Sneek opgestart. „Ik wol it doarp moai meitsje”, hoorde Gerwine tijdens haar bezoek aan één van de gebieden. Die betrokkenheid

Gerwine Wuring Eigen foto

De toegang tot het Kimsterbosk.

komt overal bovendrijven, zo merkt ze. „Het valt en staat met enthousiasme van vrijwilligers en dat is er gelukkig veel. De verantwoordelijkheid voor de gedeelde ruimte en de aandacht voor het groen daarin is groeiende.” Gerwine ziet het als haar missie om deze geslaagde diversiteit aan voorbeelden bredere bekendheid te geven zodat ze kunnen dienen als inspiratie voor anderen. „Natuur en samenleving dichter bij elkaar brengen”, is voor haar mooie dubbelslag voor een dergelijke werkwijze. „En of dat nu onder de naam shared grien space of een andere noemer gebeurt, dat maakt niet zo veel uit. Overal zijn gebiedjes te vinden waar bewoners samen met de eigenaar en gemeente een fijne groene beleefstuin kunnen maken.” Of zoals de

initiatiefnemers van het Kimster Bosk het stelden: „Mei mekoar sykje nei mooglikheden en dan kinst mear as dasto tinkst.”

Concept uitrollen

Jan Piet de Boer was namens Landschapsbeheer Friesland projectleider. „Dit concept kunnen we zo weer uitrollen”, kijkt hij terug. Want zo werd het project gezien: als een pilot. „Onze gedachte was om te kijken hoe de dorpen het op zouden pakken. Zij waren nu zelf aan zet. Dat was voor ons en voor hen

Gerwine Wuring bekeek ook dorpsparkjes in Tzum en Minnertsga. Volgende week haar beschrijving van het initiatief in Tzum.

een andere rol als in het verleden. Dan kregen zij een project voorgelegd, nu was het echt hun eigen. Wij hebben hier en daar ondersteund, met name ook in het voortraject rond de financiering.” Zo zag De Boer duidelijke verschillen tussen de verschillende locaties. „In Tzum gingen ze heel voortvarend van start, op andere plekken ging dat iets moeizamer. De dynamiek in een dorp is heel bepalend voor het proces.” Hij noemt het project „geslaagd, want heel leerzaam”. Hij pleit voor toekomstige projecten - ook volgens hem hoeft dat niet per se onder de naam Shared Griën Space - wel voor professionele ondersteuning. „Dat zou handig zijn. Anders heb je helemaal geen achtervang.” ■

Yme Gietema.

Publiekscollege over Eise Eisinga's succes

FRANEKER Als Eise Eisinga in 1781 zijn Planetarium afmaakt is hij al een tijdje onderwerp van gesprek in Franeker en ver daarbuiten. Uit binnen- en buitenland is volop belangstelling voor de meester wolkammer. Zijn astronomisch uurwerk spreekt iedereen tot de verbeelding. Dr. Arjen Dijkstra legt in een publiekscollege uit waar Eisinga het succes aan te danken heeft.

Dat het Planetarium in Franeker staat is ook niet toevallig. Juist in de Friese agrarische omgeving waren alle voor-

waarden aanwezig die nodig waren voor dit wonder van techniek.

Eisinga's opleiding, zijn financiële positie, kennis en vaardigheden had hij allemaal opgedaan in Franeker of daarbij in de buurt. Hij was een man van stand, lid van het stadsbestuur, met een heel goed lopend bedrijf. Vlakbij een vooraanstaande universiteit bouwde hij het mooiste planetarium dat de wereld ooit had gezien. En dat was direct een doorslaand succes. In het college van 20 septem-

ber laat Dr. Arjen Dijkstra zien hoe we dit succes kunnen begrijpen. Welke zaken had Eise Eisinga nodig om zijn planetarium te kunnen bouwen? En hoe kan het dat de hele wereld er bijna direct van op de hoogte was? Dat kon omdat Eisinga gebruik maakte van zijn agrarische achtergrond.

Dr. Arjen Dijkstra is het hoofd van het Universiteitsmuseum en beleidsadviseur van de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn expertise ligt in Wetenschap en samenleving, Geschiedenis van universitei-

Het planetarium van Eisinga op een oude prent. Foto Franeker Academie

ten, Eise Eisinga en Geschiedenis van de wiskunde.

Het publiekscollege van 20 september start om 16.00 uur en vindt deze keer plaats in de Bethelkerk aan de Dijkstraat 11 te Franeker. Kaarten (€ 7) zijn na aanmelding een half uur voor aanvang van het college verkrijgbaar bij de Bethelkerk en geeft recht op een consumptie na afloop. Aanmelden kan door een mail te sturen naar info@academiefreker.nl met vermelding van naam, het aantal personen waarmee en het college waar het om gaat. ■